

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

ПЕДАГОГІКА

Збірник наукових праць

Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції
науковців, аспірантів та студентів
«Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи
та соціального забезпечення»
(17 травня 2023 р.)

Луцьк 2023

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 9 від 03 квітня 2023 року)*

Редакційна колегія:

Антонюк В. З. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*головний редактор*);

Чернета С. Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*заступник головного редактора*);

Лякішева А. В. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Mirowska Mariola – dr, prof. UJD – Kierownik Katedry Polityki Społecznej, Pracy Socjalnej i Turystyki Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. J. Długosza w Częstochowie (UJD);

Корпач Н. І. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*відповідальний секретар*).

Рецензенти:

Сидорук І. І. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Мельник І. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Наукові керівники студентських тез.

Педагогіка [Текст] : зб. наук. пр. : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи та соціального забезпечення» (17 травня 2023 р.) / за ред. В. З. Антонюка, С. Ю. Чернети та ін.. Луцьк, 2023. 180 с.

У збірнику вміщено наукові праці викладачів, аспірантів, студентів та практиків.

За зміст публікації та представлені результати дослідження відповідальність несуть автори.

УДК 37(082)

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2023

ЗМІСТ

Антонюк Ірина Підготовка майбутніх учителів початкової школи до національного виховання учнів	7
Антонюк Надія Формування у майбутніх учителів початкової школи діалогічних умінь у процесі професійної підготовки	10
Бандура Аліна Соціальний супровід залежної від психоактивних речовин молоді, яка перебуває у складних життєвих обставинах	13
Бодак Олег Формування педагогічної культури соціальних працівників як педагогічна проблема	15
Бондар Катерина Поняття та сутність соціалізації особистості	18
Будь Ангеліна Соціально-педагогічна робота з профілактики домашнього насильства в ЗЗСО	22
Васюхник Наталія Особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами	24
Величко Ірина Особливості соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу	27
Гадзінська Анастасія Причини паління дітей підліткового віку	29
Гайволя Богдан Аналіз поняття «грумада», «територіальна громада»	31
Гасан Аліна Роль та місце інформаційно-комунікаційної компетентності у процесі підготовки майбутніх педагогів	34
Головій Богдана Інноваційні форми та методи соціально-педагогічної роботи з дітьми переселенців	37
Голод Юрій Територіальна громада як об'єкт діяльності фахівця з соціальної роботи	39
Джус Зоя Соціальний супровід сімей, які потрапили в складні життєві обставини .	42
Дзвонко Олена Соціальні аспекти педагогічної антропології	44
Димарчук Олександр Соціальна робота з особами, які перебувають в складних життєвих обставинах	47

Дмитрук Валерія	
Теоретичні підходи щодо вивчення соціального захисту населення	49
Долинський Ігор, Белкіна-Ковальчук Олена	
Професійний саморозвиток майбутніх педагогів як педагогічна проблема	52
Дорощук Тетяна	
Соціальний захист осіб, які перебувають в складних життєвих обставинах, у Луцькій міській територіальній громаді	54
Житняківська Ірина	
Соціально-педагогічні умови формування у підлітків безпечної поведінки в інтернет-мережі	56
Жук Лідія	
Психологічні фактори, які впливають на соціалізацію внутрішньо переміщених осіб	59
Заєць Олена	
Гендерні особливості профорієнтаційної роботи зі старшокласникам	61
Заладовська Софія	
Впровадження моралізаторського підходу виховання за Дж. Локком в навчально-освітній процес Волинського обласного військового ліцею з посиленою фізичною підготовкою	63
Іванюк Костянтин	
Підготовка майбутнього викладача ЗВО до професійного самовдосконалення	66
Ільчина Назар	
Причини виникнення та способи вирішення подружніх конфліктів у студентських сім'ях	69
Калашян Ірина	
Інноваційний педагогічний досвід з розвитку креативності здобувачів освіти	71
Канюк Руслана	
Впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі закладів фахової передвищої освіти	73
Кидун Анастасія, Paulina Guzowska	
Деякі аспекти соціальної профілактики конфліктів між батьками і підлітками	76
Киричук Юлія, Валерій Петрович	
Соціальна робота в територіальній громаді з кривдниками та особами, які схильні до вчинення домашнього насильства	78
Колосок Андрій, Курилова Людмила	
Надання соціальних послуг засобами електронного урядування	80
Кордиш Дарина	
Соціальна робота з сім'ями, які опинились в складних життєвих обставинах	83

Корпач Надія, Євтушин Володимир	
Суспільні процеси як чинник розвитку волонтерського руху	86
Коськін Руслан	
Посередницька діяльність у соціальній роботі	89
Лисенко Максим	
Форми та методи формування комунікативної компетентності майбутніх учителів	92
Ліщук Вікторія	
Соціально-педагогічна профілактика інтернет-залежності серед підлітків	95
Лойко Ангеліна	
Причини суїцидальної поведінки підлітків	97
Луцик Катерина	
Особливості міжособистісної взаємодії студентів спеціальності «Соціальна робота»	100
Мазник Катерина	
Етапи соціально-педагогічної роботи з дітьми з неповних сімей	102
Матвійчук Єлизавета	
Чинники формування лідерських якостей студентів	104
Матюк Юлія	
Сучасні субкультури та їх вплив на соціалізацію підлітка	106
Мельник Катерина	
Українська мова як підґрунтя розвитку держави та освіти	108
Монахов Олександр	
Соціальна допомога та підтримка вразливих груп населення у територіальних центрах соціального обслуговування	111
Новак Діана	
Соціальне забезпечення безробітних у Волинській області	113
Оліфірук Валерія, Белкіна-Ковальчук Олена	
Соціально-педагогічна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді	115
Ольшевська Аліна, Положенцева Марія	
Основні аспекти становлення волонтерського руху	117
Осадча Аліна	
Соціальна профілактика психологічного насильства над дітьми в сім'ї... ..	120
Петрук Вікторія	
Професійні вимоги до фахівців із соціальної роботи	122
Пожар Ангеліна, Корпач Надія	
До проблеми міжособистісного спілкування людей літнього віку	126
Положенцева Марія, Ольшевська Аліна	
Менторство як інструмент формування ціннісних орієнтирів молоді	128
Радюк Володимир	
Теоретичні аспекти підготовки фахівців соціальної сфери до професійної діяльності засобами інноваційних технологій	130

Разкевич Юлія	
Соціальна адаптація внутрішньо переміщених осіб	133
Ревич Олександра	
Соціальна допомога як складова системи соціального захисту населення	135
Романов Олександр	
Розвиток інфомедійної грамотності здобувачів освіти у закладах вищої освіти	138
Силивонюк Марія	
Соціальний захист пільгових категорій громадян у Луцькій міській територіальній громаді	141
Сімак Марія	
Формування професійного іміджу майбутнього викладача ЗВО	143
Сльозко Ірина	
Соціально педагогічний аспект дошкільного виховання очима Софії Русової	145
Стельмашук Андрій, Чернета Світлана	
Формування активної життєвої позиції в студентської молоді	148
Сушик Наталія, Кротюк Владислав	
Сутність, структура, складники конфліктологічної компетентності викладачів закладів вищої освіти	151
Сушик Наталія, Грицюк Анна	
Особливості формування здоров'язбережувальної компетентності дітей підліткового віку	153
Хомич Марія	
Теоретичні основи впровадження комплексної профілактичної тренінгової «Програми 15»	155
Члек Дарина	
Фактори суїцидальної поведінки неповнолітніх	157
Чос Людмила	
Фінансовий механізм реалізації соціального захисту населення	160
Шавлюк Яна	
До проблеми формування здорового способу життя старшокласників ...	163
Швайко Софія	
Соціальне забезпечення громадян через призначення державної соціальної допомоги	165
Шишолік Дарина, Роман Куцай	
Проблематика професійного вигорання фахівців із соціальної роботи ...	168
Шум Інна, Белкіна-Ковальчук Олена	
Професійне самовдосконалення майбутніх соціальних працівників як педагогічна проблема	172
Ярмола Наталія	
Теоретичні засади формування прийомів педагогічного впливу у майбутніх педагогів	176

– вимоги до кваліфікації фахівців, які впроваджуватимуть корекційні програми, методичного забезпечення процесу їхньої підготовки та перепідготовки;

– правила документування процесу роботи з кривдниками;

– стандарти, критерії та способи оцінки ефективності програми;

– стандарти пост корекційного соціального супроводу сім'ї [2].

Тому варто звернути увагу на важливість корекційної та профілактичної роботи не тільки з постраждалими від домашнього насильства, а й саме з тими особами, котрі вчиняють акти домашнього насильства, так як саме насильницькі дії зумовлюють появу особливо вразливих сімей, перешкоджають особистісному розвитку та життю людини, порушують її права як індивіда і громадянина.

Джерела та література

1. Дієвий механізм взаємодії та реагування суб'єктів територіальної громади на випадки домашнього насильства: рекомєнд. для тер. гр. / упорядн. Андрєєнкова В.Л., Харківська Т.А. К.: Ла-Страда, 2022. 80 с.
2. Комплексна Програма корекційної роботи з чоловіками, які вчиняють насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення: інф.-метод. мат. / заг. ред. Бондаровська В. М., Журавель Т. В., Пилипас Ю. В., К.: Видавничий дім «КАЛИТА», 2014. 284 с.
3. Методичний посібник для фахівців, які впроваджують корекційні програми для осіб, які вчинили насильство в сім'ї: метод. посібн. / Укладачі: Мустафаєв Г.Ю., Довгаль І.І., К.: ОБСЄ, 2011. 194 с.
4. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник / автори Кияниця З. П., Петрочко Ж. В., Петрович В.С. та ін. К.: Партнерство «Кожній дитині», 2017. 257 с.

Андрій Колосок – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Людмила Курилова – магістр факультету педагогічної освіти та соціальної роботи кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Все більшої актуальності в сфері надання соціальних послуг набирає всезагальна діджиталізація. Це стосується інтеграції наявних соціальних програмних комплексів в Єдину інформаційну систему соціальної сфери (ЄІССС), забезпечення інтеоперабельності відповідних баз даних та надання доступу громадянам засобами електронного урядування через Єдиний портал державних послуг Дія. Діджиталізація надання соціальних послуг потребує залучення значних фінансових, технологічних та інтелектуальних ресурсів, задля постійного вирішення проблем сумісності програмних комплексів, колізій в законодавстві, підвищення цифрової грамотності громадян тощо...

Дослідженням проблем діджиталізації адміністративних послуг займалось багато вітчизняних та зарубіжних вчених. Зокрема, Сидоренко Н. О. розглядала запровадження діджиталізації в сфері надання адміністративних послуг в Україні та відмітила, що «діджиталізація вважається тим потрібним головним чинником, котрий має вплив на прозорість, відкритість та дієвість роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування стосовно надання електронних послуг» (Сидоренко, 2021).

Лапін А. В., Грінчук І. О., Оленюк Д. О. досліджували різноманітні підходи до розуміння категорії «діджиталізація» з позицій економічної науки, зокрема вони визначили, що під терміном діджиталізація «слід розуміти процес переведення економічної діяльності у новий формат, що полягає у використанні цифрових технологій та сприяє оптимізації процесів ведення бізнесу, підвищення доходу від провадження підприємницької діяльності та удосконалює систему комунікації зі споживачами» (Лапін, 2022).

Тернушак М. у своїй дослідженнях розглядав специфіку практики органів державного управління у сфері діджиталізації та встановив, «що основною метою держави відносно сервісної діяльності публічної адміністрації є спрощення порядків (процедур) отримання послуги й підвищення якості обслуговування відвідувачів центрів надання адміністративних послуг» (Тернушак, 2020).

Чуба Н. В. досліджував діджиталізацію з позиції електронного урядування, під яким розумів «інноваційну форму державного управління, яка передбачає взаємодію між державними органами та суспільством за допомогою новітніх інформаційно-комунікаційних технологій на умовах доступності, відкритості, прозорості та високо ефективності» (Чуба, 2022).

Проте більшість авторів розглядали проблеми діджиталізації адміністративних послуг в цілому, не приділяючи достатньої уваги наданню саме соціальних послуг засобами електронного урядування. Тому дана проблема є надзвичайно актуальною та потребує подальших досліджень.

Метою дослідження є аналіз рівня діджиталізації соціальних послуг в Україні та підвищення ефективності їх надання засобами електронного урядування.

Важливим етапом діджиталізації надання соціальних послуг є запровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, яка здійснюється відповідно до Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1353.

Відповідно до вищевказаної стратегії з метою підвищення ефективності соціального захисту населення запровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери передбачає:

Створення в межах Єдиної інформаційної системи соціальної сфери Єдиного соціального реєстру на базі реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, до якого включатиметься інформація про отримувачів усіх видів соціальної допомоги з

обов'язковим зазначенням їх статусу, права на отримання того чи іншого виду соціальної підтримки, а також відомостей про реалізацію такого права або користування ним.

Створення в межах Єдиної інформаційної системи соціальної сфери реєстру інституцій соціального захисту – надавачів тих чи інших видів соціальної підтримки.

Забезпечення на базі Єдиної інформаційної системи соціальної сфери можливості обслуговування громадян незалежно від їх зареєстрованого місця проживання.

Створення на Єдиному державному веб-порталі електронних послуг «Портал Дія» Єдиного соціального веб-порталу як підсистеми Єдиної інформаційної системи соціальної сфери для забезпечення дистанційного доступу громадян до всіх послуг, що надаються інституціями соціального захисту, зокрема осіб, які мають порушення зору, слуху, опорно-рухового апарату, мовлення та інтелектуального розвитку, а також різні комбінації порушень, з дотриманням вимог ДСТУ ISO/IEC 40500:2015 «Інформаційні технології. Настанова з доступності веб-контенту W3C (WCAG) 2.0».

Впровадження технології електронного інформування громадян з питань надання соціальної підтримки через засоби мобільного зв'язку, електронну пошту, мобільний додаток Єдиного державного веб-порталу електронних послуг Дія тощо...

Створення в Єдиній інформаційній системі соціальної сфери підсистеми для накопичення, зберігання, обліку, пошуку та використання даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, кандидатів в усиновлювачі, опікуни, піклувальники.

Запровадження в межах Єдиної інформаційної системи соціальної сфери єдиного електронного документа в соціальній сфері з широкими функціональними можливостями, в якому, зокрема, фіксуватиметься інформація, необхідна для ідентифікації особи для отримання конкретних видів соціальної допомоги та доступу до інформації з Єдиного соціального реєстру.

Отже, надання соціальних послуг засобами електронного урядування з використанням Єдиної інформаційної системи соціальної сфери значно підвищить ефективність процедури отримання соціальної допомоги, а саме:

- нівелює корупційні ризики шляхом усунення безпосереднього контакту між службовцями та соціальними клієнтами;
- прискорить документообіг та мінімізує витрати на нього повністю усунувши необхідність паперових довідок;
- забезпечить інтегрованість усіх баз даних соціальної сфери на основі наявних технологічних можливостей Пенсійного Фонду України;
- сформує єдине вікно по отриманню будь-якої соціальної послуги: субсидії, лікарняного, державної соціальної допомоги, соціальної пільги, пенсії тощо...

- забезпечить швидкий обмін інформацією між державними службами, зокрема між структурними підрозділами Пенсійного Фонду України, Державної служби зайнятості, Державної податкової служби України, Департаментами соціального захисту та Центрами соціальних служб територіальних громад, тощо...

- підвищить адресність та ергономічність надання соціальних послуг шляхом використання можливостей Єдиного порталу державних послуг Дія, включаючи можливості мобільного застосунку.

Джерела та література

1. Лапін А. В., Грінчук І. О., Оленюк Д. О. Діджиталізація економіки в Україні: сучасний стан та перспективи. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2022. № 7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.7.22> (дата звернення: 14.03.2023).
2. Сидоренко Н. О. Діджиталізація: електронні адміністративні послуги. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2021. № 4. С. 11-15. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.4.2> (дата звернення: 14.03.2023).
3. Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1353 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 14.03.2023).
4. Тернушак М. Удосконалення сервісної діяльності публічної адміністрації в контексті діджиталізації. *Юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 93–100. DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i1.1565> (дата звернення: 14.03.2023).
5. Чуба Н. В. Електронне врядування та адаптація державної служби України до стандартів ЄС. *Публічне урядування*. 2022. № 2(30). С. 101-109. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2\(30\)-13](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2(30)-13) (дата звернення: 15.03.2023).

Кордиш Дарина – студентка факультету педагогічної освіти та соціальної роботи кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент **Олена Бєлкіна-Ковальчук**

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ОПИНИЛИСЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Сім'я відіграє важливу роль у соціалізації та розвитку дітей. Проте сучасне становище українських сімей є кризовим, це підтверджує те, що падає народжуваність, погіршується зміст сімейного життя, а особливо виховання дітей, зростає кількість сімей, які опиняються в складних життєвих обставинах. Тому, на сьогоднішній день, велика кількість сімей потребує соціально-педагогічної підтримки через проблемні ситуації, які виникають між членами сім'ї та зовнішнім середовищем та все більшого розголосу набуває проблема пошуку відповідної форми взаємодії між усіма структурами, організаціями та установами, здатними забезпечити соціальний захист сім'ї, та, відповідно, інтересів дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах.

ДЛЯ НОТОНАК

Наукове видання

ПЕДАГОГІКА

Збірник наукових праць

Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції науковців,
аспірантів та студентів

«Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи
та соціального забезпечення»

(17 травня 2023 р.)

Друкується в авторській редакції

Обсяг 10,2 ум. друк. арк. (електронний варіант)